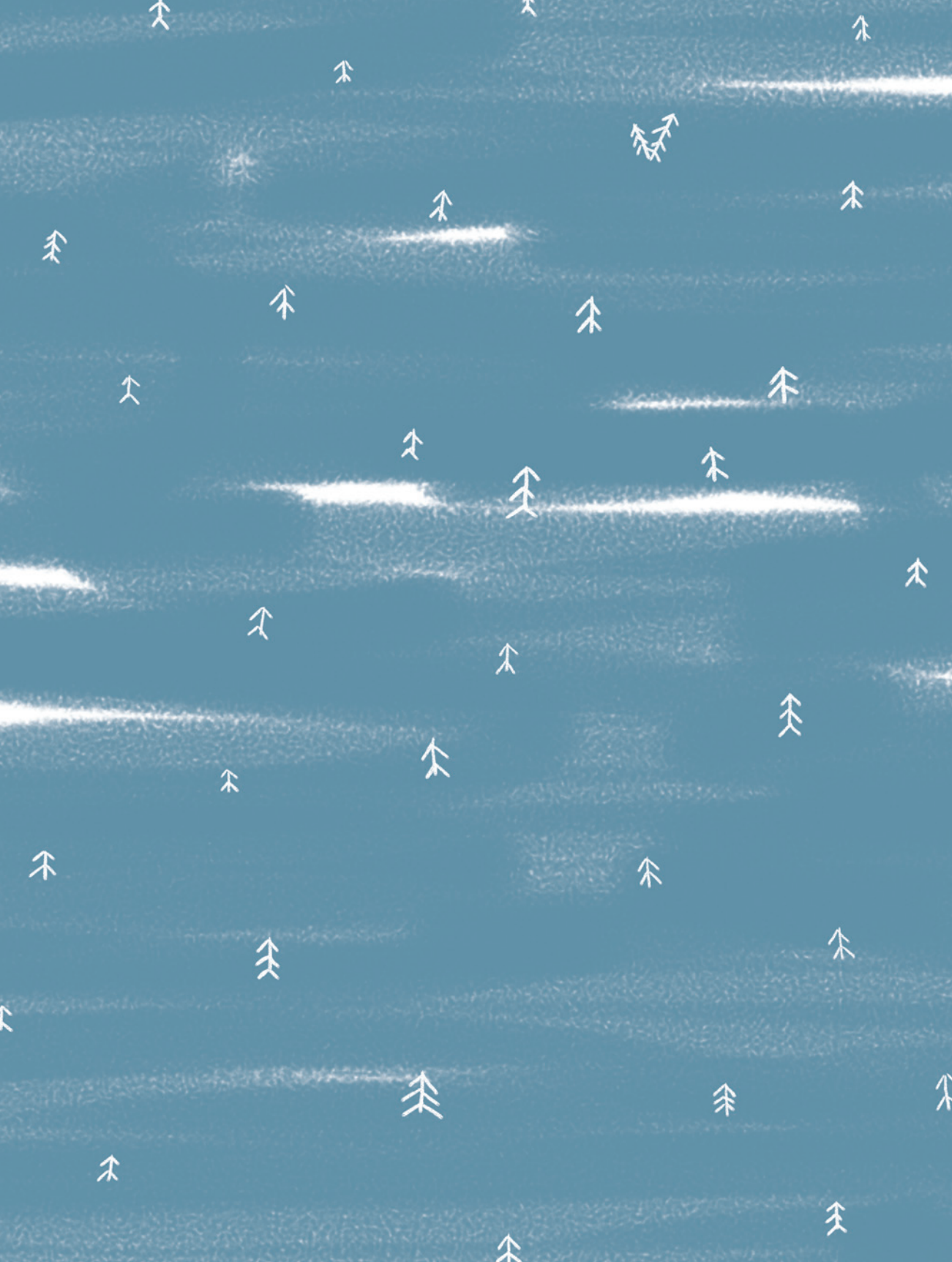

ŽIEMA

Prasidėjo žiemos atostogos. Žemė pašalo. Jurgelis su tėčiu išėjo į mišką pasižvalgyti.

– Lapkritį siautė stiprūs vėjai. Taip visada būna. Ypač prie jūros. Turbūt nemažai medžių privertė. Eime patikrinti ir paskaičiuoti.

Juodgirėje buvo priversta pušų ir eglių. Vėjo verčiami medžiai griūva vieni ant kitų su milžiniška jėga. Lūžių vietose eglių kamienai plyšta. Išvirtę kelmai guli šaknimis aukštytyn. Jurgeliui šokinėti medžių kamienais patogiu. Galima peršokti, pereiti, pralįsti.

– Išvartytas miškas – puikiasias ekstremalių pramogų parkas, – konstatavo Jogaila.

Kol Jurgelis galynėjosi su kliūtimis, girininkas Jogaila skaičiavo medžius ir guodėsi:

– Negerai, labai negerai.

Juodu pasiekė šventuosius medžius. Jurgelis turėjo gerą progą atidžiai apžiūrėti tą vietą. Tai buvo kerpšilis, šviesus pušynas. Viduryje gulėjo storos nuvirtusios pušys. Jos riogsojo apaugusios spalvingomis samanomis, kerpėmis ir grybais. Lipti ant tokių gražuolių Jurgeliui pasirodė nepadoru. Atrėmęs nugarą į šių pušų samanas, padėjęs galvą ant šiurkščios kerpės Jurgelis ilsėjosi. Pakėlęs akis į dangų jis pastebėjo, jog dalis senųjų pušų nudžiūvusios. Pro jų viršūnes švietė dangus. Aukštai sklandė didelis paukštis, panašus į erelį.

– Kaip čia, po šventosiomis pušimis, gera. Pušys ir visas miškas čia turi galių, – balsiai pratarė.

Akimis sekdamas paukščio skrydį Jurgelis šitą vietą nutarė taip ir pavadinti: po erelio sparnais.

Saulė pakilo aukštai. Metas pietauti. Jogaila nusprendė sustoti slaptoje miško bazėje prie laužavietės ir pamokyti sūnų:

– Jurgeli, mokykis kurti laužą. Pirmiausia reikia susirasti sausų malkų. Ne viskas miške dega. Tai, kas guli ant žemės, laužui netinka. Ugnelei renkami nudžiūvę, dar nenuvirtę medžiai arba apatinės sausos medžių šakos. Laužui įkurti geriausiai tinka sausos eglišakės. Paskui dedama išdžiūvusių lazdyno šakų. Visada patikrink: jei lenkiama šaka nelūžta, vadinasi, ji gyva. Palik ją.

Užkūrę ugnį virė pušies spyglių arbatą, užsimovę ant ilgo žalio pagalio riebių lašinių abudu juos čirškino ir skrudino duonos riekės. Paragavęs arbatos Jurgelis nutarė, kad ji kartoka.

– Tėti, vieną dieną miške aš sutikau moterį. Jos vardas Ūla. Ji vaikšto po mišką paslapčia. Kaip ir aš, – pokalbį pradėjo Jurgelis.

– Taip, esu ją matęs, – visai nenustebo Jogaila.

– Mes draugiškai kalbėjomės, aplankėme šventuosius medžius. Ten ji degina šventąją ugnį.

– Taip, žinau tą vietą. Ji degina žvakes, o man reikia žiūrėti, kad žvakių liepsna nesukeltų gaisro. Bet, kaip matai, rūpesčių ir be jos pakanka. Vėtros pridarė daugiau žalos, nei įsivaizdavau. Nuvirtusius medžius reikės supjaustyti ir išvežti.

Jurgeliui pasirodė, kad tėčiui neįdomus pasakojimas apie jo ir tos miško moters pažintį.

– Man nuvirtę medžiai labai gražūs. Nepjaustykime jų. Palikime juos miške, – patarė Jurgelis.

– Jurgeli, prisimink, svarbiausia miškininko užduotis – palikti mišką geresnį, nei jį radai. Negi viską imsime ir paliksime.

– Tėti, o koks miškas yra geresnis?

– Manoma, toks, kuriame daugiau medienos. Gero miško medžiai auga tiesūs, aukšti ir būna tankiai suvešėję. Sakoma, kad laukinis neprižiūrimas miškas – kaip laukinė višta, dedanti mažus, netvirtus kiaušinius. Miškininkai saugo miško turtą – medžius. Va pušynas, kuriame svyra senos pušys, auga prastai, ten medžiai ligoti, supuvę. Pušys retos ir drevėtos.

– Man miškas, kuriam daviau vardą – po erelio sparnais, – pats gražiausias.

– Kodėl po erelio sparnais?

– Tėti, tu visą laiką žiūrėjai į medžius, bet nepastebėjai aukštai sklandančio erelio. Be to, ant senų rąstų aš mačiau labai daug spalvų. Tai turbūt pats gražiausias miškas.

– Jurgeli, kai aš buvau vaikas, panašiai galvojau – viskas lai lieka giriai. Šiandien švaistyti medieną nėra įprasta. Argi reikia, kad nuvirtę medžiai tiesiog supūtų?

Pasikalbėję, pavalgę abu proskynomis grįžo prie džipo. Jurgelis prisiminė, kad knygoje apie miško paukščius matė nupieštą teterviną. Jam tas paukštis pasirodė gražesnis už bet kurį kitą. Senasis miškas Jurgeliui taip pat atrodė puikus.

– O iš kur mes žinome, koks miškas geriausias? Gal ateityje žmonėms reikės grybais apaugusių supuvusių rąstų, miško gėlių ir miško po erelio sparnais? – susimąstė Jurgelis.

Pasnigo. Jurgelis išėjo į mišką vienas. Prieš tai tėčio paklausė, kurioje vietoje daugiausia žvėrių. Tėtis jam pasiūlė nueiti į elnyną. Tai nuo gyvenviečių nutolęs miško kampas, kuriame anksčiau būdavo auginami elniai. Jurgelis pažadėjo grįžti iki vakaro. Jis turėjo telefoną, todėl galėjo bet kada paskambinti.

Kiekvienas žygis per mišką – tai lyg trumpa kelionė. Už kiekvieno kampo matai vis naujus vaizdus. Nuklydus į atokią girią keliautoją aplanko ypatingas pojūtis. Jautiesi taip, lyg būtum pirmasis žmogus tame miške.

– Esu vienas, kur noriu – ten einu, ką noriu – tą veikiu. Miškas pilnas laisvės ir nuotykių! – džiūgavo Jurgelis.

Tada jis pamatė žmogaus pėdas. Atidžiai į jas įsižiūrėjo. Kodėl sutikti žmogų miške yra neįauku? Kodėl būdamas gamtoje žmogus bijo žmogaus? Pabandęs tomis pėdomis sekti Jurgelis suprato, kad tai jo paties pripėduota. Regis, jis eina ratu. „Kodėl einu ratu? Nejaugi pasiklydau?“ – išsigando jaunas girininkas ir nutarė grįžti į pradinį žygio tašką. Jurgelis nežinojo, kad skubėdamas nežinomoje vietoje žmogus vieną žingsnį žengia didesnį. Ir todėl suka ratus.

Jurgelis aprimo ir nustojo skubėti. Įsijungė instinktas – noras išgyventi laukinėje gamtoje. Prisiminė, iš kur atėjo, pro kurėjo, ką matė, stebėjo, kur yra saulė. Miške buvo apstu nepatogių kupstų, per kuriuos einant teko aukštai kelti kojas. Beržynas platus, šviesus, bet labai šlapias. Patekęs į tokią vietą supranti, kad žmogus negalėtų ilgai išgyventi laukinėje gamtoje. Jei miške tektų praleisti bent keletą parų, kur miegotum, ką valgytum? Jei paklystum, ar turėtum išgyvenimo gamtoje rinkinį? Gamtoje turi vadovautis dviem taisyklėmis. Pirmoji – nepaklysk. Antroji – prieš žygį įkrauk telefoną ir jį saugok.

Jurgelis pamatė žabų krūvą. Tai buvo vienintelė sausa vieta, ant kurios galėjo prisėsti. Tokioje šakų krūvoje galima įsitaisyti lyg patogiausiam fotelyje.

Dienos valgiaraštis – dešros gabalas, kakava ir šilti grikiiai. Gryname ore viskas skanu. Užkandęs Jurgelis svajojo. Galvojo apie vakarykščius tėčio žodžius – vėtra pridarė žalos miškui. Tikra tiesa, išverstos eglės kai kur atrodė baisiai. Bet ar žmogui visada reikia kištis? Gal gamta gali veikti neatsiklaususi žmogaus?

Prisiminęs Ūlą, paspėliojęs, ką ji šiandien veikia, Jurgelis stojosi eiti. Žabų fotelis baisiai sutraškėjo. Šalia kažkas pašoko. Pasisukęs į šoną Jurgelis išvydo žvėries nugarą. Jis pakilo iš guolio ir dingo krūmynuose. Jurgelis spėjo pamatyti ragus. Tai buvo elnias! Kol vaikas svajojo, elnias atėjo ir atsigulė šalimais. Jis pirmą kartą matė elnią, buvo šalia jo! Tos penkios sekundės buvo įdomiausios Jurgelio gyvenime.

Jurgelis sekė elnio pėdsakais. Žvėries šuoliai ilgi ir išmėtyti į šalis. Kanopos smigo giliai į purvą, aptaškė baltą sniegą. Berniukas pasileido paskui. „Išgąsdintas elnias bėgs kiek įkabindamas, bet vėliau nurims ir sustos arba eis lėtu žingsniu“, – pamanė jaunasis girininkas.

Jis tyliai sekė elnio pėdsakais, kurie vedė per beržyną, eglių tankmę, drėgnus krūmynus. Pelkynuose kas dešimt žingsnių koja smigo į purvą. Elnio pėdsakai pasidarė tvarkingesni, žingsnis pastovus. Jurgelis pateko į jauną mišką. Kai kurių medelių žievė buvo stipriai apdaužyta. Gal tai elnio darbas? Ragais nutrinti medžių kamienai švietė raudonomis žaizdomis. Ties žvėrių

VASARA

Prasidėjo vasaros atostogos. Jurgelis vėl sutiko Ūlą. Nuo ano jūdviejų pašnekesio jis daug visko perskaitė ir mintyse prikūrė miško gelbėjimo planų.

– Aš įsteigsiu miško policiją, – pareiškė jis Ūlai. – Esu matęs kirviais sužalotų medžių, peiliais išraižytų jų žievių. Taip darančius šmikius reikia pričiupti! Vinis į medžius kalančius pažeidėjus būtina sustabdyti. Vaikus, ardančius paukščių lizdus, būtina sudrausminti. Miške reikia iškelti slaptas kameras. Jos dieną ir naktį fiksuotų, kas vyksta miške.

– Gal ir gera mintis, – pritarė Ūla.

– Manau, reikėtų sukurti miško policijos ženklą. Šiais laikais įvaizdis labai svarbus, todėl naujesiems pareigūnams būtina dėvėti uniformą, paženklinimą atpažinimo ženklą.

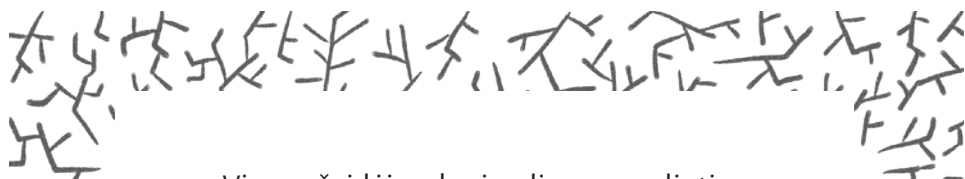
– Jurgeli, galima dirbti ir slapta, be uniformos. Tada būtų nematomas, – atsargiai pasiūlė Ūla.

– Viskas išsprendžiama. Juk Greta įrodė, kad suaugusieji privalo išgirsti vaikus. Svarbiausia kovoti dėl teisybės. Tada gintis lengva, nes tavo rankose – tūzai prieš varžovų devynakes.

– Galima kovoti ir taikiai. Aš žinau gerą žaidimą, kuris vadinasi „Gelbėkim medžius“. Galiu tave išmokyti žaisti.

– Koks tai žaidimas? – staiga nustojęs karščiuotis susidomėjo Jurgelis.

Žaidimas „Gelbėkim medžius“

– Vienas žaidėjas, kurį galima pavadinti pranešėju, garsiai pasako: „Gelbėkim medžius po vieną!“ Tai išgirdę žaidimo dalyviai puola prie medžių ir kiekvienas po vieną medį apkabina. Tada pranešėjas šaukia: „Gelbėkim medžius po du!“ Tokiu atveju dviem žaidėjams reikia skubiai apkabinti vieną medį ir abiem susikibti rankomis. Išgirdę komandą: „Gelbėkim medžius po tris!“, trys žaidėjai apkabina medį ir susikimba rankomis. Ir taip toliau. Žaidimą galima pasunkinti, pavyzdžiui, sakyti: „Gelbėkim ąžuolus po penkis!“, „Gelbėkim liepas po tris!“. Žaidėjas, likęs be poros arba neradęs medžio, pralaimi.

- Tikrai puikus žaidimas, – sutiko Jurgelis.
- Taip, puikus. Netgi manau, kad jį žaidžiant iš tikrųjų galima išgelbėti medžius.
- Galbūt. Bet aš vis tiek noriu būti miško policininkas. Viską stebėsiu, dirbsiu miškuose ir miesto parkuose – ten, kur lankosi daugiausia žmonių.

Jurgelis taip įsijautė į miško policininko vaidmenį, kad net negirdėjo, ką jam sako Ūla. Jis jautėsi nenugalimas. Bet artėjantys įvykiai išbandys herojų, patikrins jo drąsą ir jėgą.

Grįžęs namo Jurgelis ėmė mąstyti, kur būtų tikslinga įrengti budėtojo postą. Tai, jo įsitikinimu, turėtų būti paprasta priedanga nuo vėjo ir lietaus. Juk pažeidėjai ateina tada, kai niekas to nesitiki – lyjant ar sningant. Įsitaisius tokiam poste galima patogiai laukti visokių niekdarių. Žinoma, medyje įrengtas namelis, kuriame būtų galima ir pernaktuoti, – dar geriau. Tvirtovę turėtų supti ryškiai šviečiantys prožektoriai. Ūlos pakišta mintis apie slaptumą atrodo protinga. Ryškią spalvotą liemenę ir kepuraitę reikėtų keisti karišku žaliu kamufliažu – tokios mintys sukosi Jurgelio galvoje, kai jis pamatė tėtį.

– Tėti, kad tu žinotum, ką aš sugalvojau, – šūktelėjo jam.

– Žiūrėk, sūnau, kaip tik tau šį tą turiu, – tiesdamas ranką pasakė Jogaila. – Sandėlyje radau nedidelę eigulio kepurę. Pasimatuok, ar tinka.

Eigulio kepurė buvo tamsiai žalios spalvos, su snapeliu. Priekyje įsegtas ženklelis su Vyčiu ir ąžuolo lapais. Kepurė papuošta pinta virvele. Šonuose įtaisytos dvi ryškios sagos su Gediminaičių stulpais. Iš tiesų labai daili, patogi eigulio kepurė. Tokia pat kaip eigulio Vlodo.

– Ačiū, tėti. Kokia gera kepurė! Pačiu laiku, man jos kaip tik reikia. Steigsiu miško policiją, – prasitarė Jurgelis.

vaikas

– Gali ją dėvėti visur. Tai seno modelio kepurė, tokios dabar niekas nenešioja. Gali būti miško, pelkės ir ko tik nori policininkas. Nešiok į sveikatą. O dabar važiuojam. Turime daug darbo. Turim naujų reikalų.

Mašinoje netvarkingai mėtėsi ruletės, kirviai, dvokė motorinis pjūklas. Jurgelis įsispraudė į kėdę tarp daiktų, prisisegė diržą. Jogaila savo uniformą buvo išsitėpęs sakais.

„Keista, – pagalvojo Jurgelis. – Tėtis nepakenčia sakų dėmių, jas kruopščiai išsivalo dažų skiedikliu ir nevaikšto išsisakavęs.“

Miško kelias atrodė stipriai nuvažinėtas.

– Jurgeli, kertam aplinkkelį...

– Tėti, sugalvojau, kad reikia miško policijos. Miškui stebėti, nusikaltimams tirti...

– Jurgeli, turi apsilvilkinti ryškią liemenę, kad būtum gerai matomas medkirčiams, traktorininkams ir visiems kitiems. Liemenė mėtosi ant galinės sėdynės. Pasiimk.

Apie Jurgelio planą Jogaila neišgirdo, nes jo galva buvo užimta kitais reikalais. Abiejų mintys plaukiojo kas sau.

Mašina sustojo miške. Takelis vedė į biržę. Jurgelis paliko tėtį kalbėtis telefonu ir ėmė kopti į kalniuką. Kalva buvo statesnė, nei atrodė. Pasiekęs viršūnę Jurgelis pamatė kitionišką vaizdą – iki tol neregėtą maždaug kilometro ilgio pliką tunelį. Tiksliau, žiojinčias dvi kilometrines kiaurymes – dešinėje ir kairėje pusėje. Panašių vaizdų jis buvo matęs nuotraukose, kai skaitė apie Brazilijos, Indonezijos ir Kongo miškus.

Taigi miške atsivėrė ilgas tunelis. Aplink aidėjo motorinių pjūklų dūžgysys. Visos anksčiau atskirai matytos mašinos čia buvo sutelktos į vieną krūvą ir dirbo kartu. Atsistojęs ant aukštesnio kelmo Jurgelis suskaičiavo tris medienos tempimo traktorius. Tai galingiausios miško mašinos, gebančios perlipti net trijų metrų aukščio šakų krūvas, nepaskęstančios grioviuose ir rąstus

kaušu mėtančios lyg degtukus. Pora šių galingų traktorių dirbo ramiai, ritmingai stovėdami vietoje, o vienas, vikresnis už kitus, krovė rąstus į priekabą judėdamas arklio tempiamo vežimo greičiu. Jurgelis ėjo į priekį, žvalgėsi ir lyg voveriukas šokinėjo nuo rąsto ant rąsto.

Priekyje esantis grėsmingas miško kirtimo traktorius, dar medkirte vadinamas, griaužė girios pakraštį. Jis dirbo palyginti tyliai, bet vikriai. Vairuotojas metaline ranka sugriebia augantį medį, metalinė ranka nusileidžia prie kelmo ir atlieka tikslų pjūvį. Medis griūva, o metalinė ranka jau traiško medžio šakas. Medkirčiai medį nugenėja per dešimt minučių, o mašina – per dešimt sekundžių. Tolumoje apie pavienius medžius tarsi mažos skruzdėlės sukinėjasi senieji medkirčiai. Medkirtė nesugeba nugauti pačių storiausių itin šakotų medžių. Juos pribaigia doroti žmonės.

Jurgelis nesuprato, kas čia vyksta. Žvilgsniu paieškojo tėčio, bet nerado. Palei kirtavietės kraštą stovėjo išsirikiavę pilni prikrauti medvežiai, prie kurių būriavosi nematyti žmonės. Jurgelis pažinojo medkirčius, juk jie nuolatiniai miško darbininkai, tad nutarė nueiti iki jų ir paklausti, kas čia vyksta. Žiūrėdamas po kojomis, šokinėdamas tai kairėn, tai dešinėn Jurgelis artėjo prie žmonių būrelio. Medkirtys Tadas kirviu kapojo storos pušies žievę ties kelmu. Vienišas medis plynėje atrodė prastai. Jurgelis ėjo artyn, orą drebinio motorinio pjūklo džeržgimas. Medkirčiai pasilenkę pjovė aukštą pušį. Jurgelis artėjo. Staiga pušis susvyravo, sudrebėjo ir ėmė svirti berniuko pusėn. Jurgelis išvydo raudoną medkirčio veidą ir dideles akis.

– Bėėėėėk, bėėėėėk!!! – rėkė medkirtys.

Jurgelis spėjo atlikti du šuolius į šoną, pušies viršūnė jo nekliudė. Nors nedaug trūko.

